

GIỚI THIỆU LUẬN ÁN TIẾN SĨ XÃ HỘI HỌC

VAI TRÒ CỦA VỐN XÃ HỘI TRONG PHÁT TRIỂN KINH TẾ HỘ Ở NÔNG THÔN ĐỒNG BẰNG SÔNG HỒNG HIỆN NAY (*Nghiên cứu trường hợp tại tỉnh Nam Định và Bắc Ninh*)

Luận văn Tiến sĩ Xã hội học của Khúc Thị Thanh Vân

Trong giai đoạn hiện nay, Việt Nam đang ngày càng phát triển và đối diện với nhiều thách thức trong việc duy trì một tốc độ tăng trưởng cao nhưng vẫn đảm bảo được sự công bằng, ổn định và an sinh xã hội. Chính vì thế, nghiên cứu về vai trò của vốn xã hội trong phát triển kinh tế có ý nghĩa vô cùng quan trọng. Nắm bắt được vấn đề này, tác giả luận án đã đặt ra nhiệm vụ nghiên cứu vốn xã hội trong kinh tế hộ ở nông thôn đồng bằng sông Hồng, một khu vực chứa những nét đặc trưng văn hóa vùng châu thổ sông Hồng thuộc miền Bắc Việt Nam.

Luận án đã khẳng định sự tồn tại của vốn xã hội trong các quan hệ dòng họ, gia đình, làng xóm và các quan hệ nhóm khác nhau; phân tích rõ sự tồn tại, phát triển của vốn xã hội diễn ra thông qua các tương tác xã hội hàng ngày trong xã hội làng xã và có xu hướng mở rộng ra ngoài các giới hạn địa dư và hành chính.

Tác giả cũng chỉ ra rằng vốn xã hội thực sự đóng vai trò quan trọng đối với các cá nhân trong tìm kiếm việc làm, khởi sự doanh nghiệp, hỗ trợ kinh tế. Kết luận này cũng phù hợp với những kết quả nghiên cứu gần đây về vốn xã hội tại Việt Nam.

Luận án chứng minh mối quan hệ theo chiều ngang trong cộng đồng làng xã vùng đồng bằng sông Hồng vẫn được củng cố và phát triển từ quá khứ đến hiện tại. Vốn xã hội vẫn được thể hiện thông qua các quan hệ huyết thống và thông qua mạng lưới gia đình, dòng họ.

Luận án cũng nhấn mạnh khả năng thành công của việc sử dụng khai thác vốn xã hội chủ yếu về khía cạnh cá nhân. Luận án đã phân nào nhìn thấy xu hướng tất yếu, khách quan của sự biến đổi xã hội thông qua khả năng sử dụng và khai thác vốn xã hội trong cộng đồng người dân nông thôn đồng bằng Sông Hồng.

Bên cạnh đó, tác giả còn chỉ ra được các tác động tiêu cực của vốn xã hội trong các nhóm dẫn đến sự co cụm trong nội bộ, tính khép kín làm giảm tính thích ứng của nhóm đối với môi trường xã hội bên ngoài và hạn chế các cá nhân có hành vi liên kết ngoại nhóm, hạn chế sự gia nhập của các thành viên của nhóm khác vì sự ích kỷ trong quan hệ lợi ích nhóm.

Kết quả nghiên cứu của luận án, những giải pháp và khuyến nghị của luận án về việc xây dựng và khai thác vốn xã hội ở đồng bằng sông Hồng là những ý tưởng khoa học tốt, rất đáng quan tâm đối với các nhà hoạch định chiến lược phát triển nông thôn hiện nay.

Tác giả đã bảo vệ thành công luận án này tại Học viện Khoa học xã hội Việt Nam ngày 28/7/2012. Luận án được lưu tại Thư viện Quốc gia, Thư viện Học viện Khoa học xã hội Việt Nam.